

Bomen Strand Zuid

**reactie op rapport Pius Floris Boomverzorging:
Onderzoek watercipressen Strand Zuid te Amsterdam d.d. 20 juli 2011.**

1. REACTIE OP RAPPORT

Het is duidelijk dat het ophogen met zand een negatieve invloed heeft op alle bomen die hiermee te maken hebben. Dat kan nog een klap na zijn van de eerste ophoging van dertig centimeter met zout zand in het eerste jaar, maar het effect van zoutschade moet na een aantal jaren verdwenen zijn, als er geen zout meer wordt toegevoegd. Probleem is dat de watercipres sowieso gevoelig is voor zout¹.

Het gevolg van zout in de grond is niet alleen dat het opgenomen kan worden door de boom en stress veroorzaakt, maar ook dat er een tekort aan Ca, K en Mg ontstaat (gevolg natriumion). Het gegeven dat de opgebrachte grond minder dan 1 promille zout bevat zegt mij niets in relatie tot de schade aan de boom. De grenswaarden voor schade worden uitgedrukt in ofwel het chloridegehalte van het blad (percentage van de droge stof) ofwel het C-cijfer van het bodemvocht op 25-50 cm beneden maaiveld (gram/liter bodemvocht).

-Het gebrek aan zuurstof en de hoge koolzuurgaswaarden zullen vermoedelijk het gevolg zijn van de ophoging. Dat kan gecontroleerd worden door ook een bodemluchtmeting te doen van de watercipressen die buiten het gebied groeien, in de grindtegels.

-Daarom is de bodemanalyse, die nog niet klaar was toen het rapport geschreven werd, interessant. Deze wil ik wel graag zien, om te kijken naar de Ca, K en Mg-waarden.

-Zoutschade is eenvoudiger en duidelijker vast te stellen aan de hand van een blad- en/of naaldanalyse². Zo wordt duidelijk wat door de boom wordt opgenomen aan voedingsstoffen en zout. Dus graag zsm. een naaldanalyse van de watercipressen én een bladanalyse van de linde (augustus is daar een prima tijd voor). Is er overigens in 2005 en 2008 een bladanalyse gedaan, omdat gesteld wordt dat het zout toen geen problemen veroorzaakte?

-Het doorwortelde zand rond de kersen zou wellicht zoveel mogelijk kunnen worden gehandhaafd als Strand Zuid beëindigd wordt.

-Wat ik mis in het rapport is een duidelijke kaart met boomnummers en een tabel met de VTA-gegevens van de bomen. Daarnaast is een tabel handig om te vergelijken met voorgaande (en komende) jaren.

¹ Zie: Van Prooijen, G.J. (2006). Stadsbomenvademecum 2A, Groeiplaatsaspecten, Nijmegen, p.151

² Een duidelijke instructie voor een dergelijke bladanalyse is te vinden in Stadsbomenvademecum 2A (zie noot 1), p. 142-144.

Advies: reactie

De vraag is of het wel verstandig is de zandophoging voort te zetten. Het vergroten van de open boomspiegels helpt wel iets, maar het effect van een beluchting is sowieso beperkt en wordt weer teniet gedaan door de ophoging in het horecaseizoen.

Zoals in het rapport wordt gesteld, moet eerst de bodemanalyse worden afgewacht om verder toegespitst advies te geven. Element tekorten in de bodem zijn niet simpel op te lossen door een extra gift te geven van die elementen. De dosering luistert zeer nauw, maar het is daarnaast veel belangrijker wat aan de bodemstructuur te doen. Ook de bladanalyse geeft wat dat betreft goede aanvullende informatie.

De bodemstructuur kan structureler verbeterd worden door bijvoorbeeld veel voedingspeilers te maken binnen de kroonprojectie. Hierop kan ook gestraat worden. Daarnaast kan de (vergrote) boomspiegel bedekt worden met bijvoorbeeld 0,5 cm schimmelgedomineerde humuscompost¹, waar dan weer 7 cm schimmelgedomineerde mulch bovenop komt. Hierdoor wordt een wat vochtig klimaat gecreëerd waarbij de werkzame stoffen langzaam, en over een langere periode, vrij komen voor de bodem/het bodemleven.

Echter: een en ander dient verder uitgewerkt te worden aan de hand van bodem- en blad/naaldanalyse.

2. CONCLUSIE

Een voorzetting van het 'strand' in de huidige vorm lijkt voor de bomen niet wenselijk.

3. AKTIEPUNTEN

- Zo spoedig mogelijk naald/bladanalyse van watercypressen en linde
- Uitslag bodemanalyse bekend maken
- Bodemluchtmeting uitvoeren bij de watercypressen die buiten het gebied groeien, in de grindtegels.
- Rapport aanvullen met VTA-tabel en duidelijke bomenkaart

- Structurele bodemverbetering uitvoeren bij alle bomen met een verminderde conditie, én indien noodzakelijk bij de watercypressen buiten strand zuid. Daarbij wordt ook de bestrating verbeterd en de boomspiegel vergroot.

Amsterdam, 6 augustus 2011

Veronica van Amerongen

(Ondergetekende is ingehuurd als boomtechnisch adviseur, die het vertrouwen geniet van de Bomenstichting).

---

¹ *Schimmelgedomineerde Humuscompost* wordt voornamelijk toegepast in teelten waarvan het gewas van nature beter gedijdt met een meerderheid aan schimmels in de bodem. Dit zijn gewassen die van oorsprong voornamelijk in de bossen voorkomen, zoals bos en haagplantsoen, laanbomen, sierheesters en aardbeien. Deze compost is speciaal geschikt om positief schimmellevens te promoten, waardoor extra ziekteonderdrukkende eigenschappen verkregen worden.

Producent: Van Iersel Biezenmortel BV, te Biezenmortel. Tel: 0411-648100.